

Handboek Basisondersteuning

Samenwerkingsverband
Passend Onderwijs Dordrecht

Dordrecht, oktober 2023

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Wij zijn het samenwerkingsverband	4
2.1 Samenwerkingsverband - bureau èn netwerk	4
2.2 Doelen basisondersteuning ondersteuningsplan samenwerkingsverband	5
3 Beschrijving van onze basisondersteuning	6
3.1 Basiskwaliteit	6
3.2 Beleid en protocollen	7
3.3 Ondersteuningsstructuur	8
3.4 Ondersteuningsaanbod	10
4 Wie gaat waarover binnen de basisondersteuning	15
4.1 Verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband als netwerk	15
4.2 Verantwoordelijkheid van scholen en schoolbesturen	15
4.3 Ontwikkelen van een effectieve samenwerking	15
4.4 Ondersteuning bureau	15
5 Verantwoording & dialoog basisondersteuning	16
6 Bijlage 1: Concept afspraken basisondersteuning PO en VO	18
7 Bijlage 2: Kwaliteitsgebieden en standaarden onderzoekskader Onderwijsinspectie	19
8.1 Primair onderwijs	19
8.2 Voortgezet onderwijs	20
8.3 Samenwerkingsverband	23

1 Inleiding

Alle schoolbesturen (en de scholen) binnen het samenwerkingsverband Passend onderwijs Dordrecht zijn wettelijk verplicht om met elkaar af te spreken welke vormen van ondersteuning en voorzieningen iedere school moet bieden en/of hebben¹. Dit ondersteuningsniveau dat minimaal van alle scholen, voor alle kinderen, binnen ons samenwerkingsverband wordt verwacht, noemen we de **basisondersteuning**.

Voor wie en waarom beschrijven we onze basisondersteuning?

Dit handboek maakt duidelijk welke ondersteuning onder de basisondersteuning valt. Deze beschrijving helpt ouders en ketenpartners om te weten 'wat' zij kunnen verwachten van alle scholen binnen het samenwerkingsverband; welke kennis en ervaring in en/of voor iedere school aanwezig is. Het helpt ook leerkrachten/docenten en andere professionals in de school te weten wat er van hen verwacht wordt en wat zij tot hun beschikking hebben om aan deze verwachtingen te voldoen. Op welke manier scholen de basisondersteuning concreet inrichten, het 'hoe', is aan de school en het schoolbestuur zelf.

Waar gaat dit handboek over?

Dit handboek beschrijft allereerst over wie wij het hebben, als we het hebben over 'het samenwerkingsverband' in de context van de basisondersteuning. De kern van dit handboek is de beschrijving van de aspecten van basisondersteuning die wij, alle schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband, met elkaar hebben afgesproken. Oftewel welke ondersteuning voor alle leerlingen binnen het samenwerkingsverband beschikbaar is, ongeacht naar welke school zij gaan. Vervolgens gaan we in op verantwoordelijkheden. Wie gaat waarover binnen de basisondersteuning, en op de manier waarop wij van en met elkaar leren en verantwoording afleggen over dat wat wij doen.

Wat er aan vooraf ging

In september 2022 zijn er bijeenkomsten over de basisondersteuning geweest voor de scholen. Tijdens deze bijeenkomsten is input opgehaald voor de basisondersteuning binnen het SWV Dordrecht. Deze opbrengsten zijn vertaald naar concept afspraken basisondersteuning die zijn vastgesteld door de ALV (zie [bijlage 1](#)). Op basis van deze concept afspraken is een vragenlijst opgesteld m.b.v. het Programma Perspectief Op School (POS). In de periode januari-februari 2023 hebben de scholen deze digitale zelfevaluatie vragenlijst over de basisondersteuning ingevuld. Hierna zijn we met een ontwerpgroep aan de slag gegaan om een beschrijving van de basisondersteuning te maken zoals beschreven in dit handboek basisondersteuning.

Om te komen tot deze beschrijving van de basisondersteuning hebben we gebruik gemaakt van de volgende input:

- Het ondersteuningsplan 2022-2026
- Het onderzoekskader van de Onderwijsinspectie
- De Wet op het Primair en Voortgezet onderwijs.
- Verslagen bijeenkomst basisondersteuning die zijn gehouden in 2022.
- Concept afspraken basisondersteuning, die zijn vastgesteld door de ALV.
- De resultaten en analyse van de zelfevaluatie in Perspectief op School.
- De input van de leden van de ontwerpgroep.
- Landelijke formats en voorbeelden.

In dit handboek worden de volgende afkortingen gehanteerd:

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Dordrecht	SWV
Primair/basis onderwijs	PO
Voortgezet onderwijs	VO
Schoolondersteuningsprofiel	SOP
Ontwikkelingsperspectiefplan	OPP
Begeleider Passend onderwijs	BPO
Gedragswetenschapper	GW

¹ WpO artikel 18a lid 8a. WvO artikel 17a lid 8a

Ouders/verzorgers/voogd belast met het gezag
Wet op het Primair Onderwijs
Wet op het voortgezet onderwijs

Ouders
WpO
WvO

2 Wij zijn het samenwerkingsverband

Het Samenwerkingsverband Passend onderwijs Dordrecht (SWV) is een samenwerking tussen alle primair en voortgezet (speciaal) onderwijs scholen in Dordrecht. Er zijn in Dordrecht ruim 40 scholen voor basisonderwijs (PO) en 15 scholen voor voortgezet onderwijs (VO). De scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs zijn meegerekend. De scholen werken met elkaar samen om ervoor te zorgen dat ieder kind dat in Dordrecht woont, ook in Dordrecht naar school kan gaan. Bijna alle samenwerkingsverbanden in Nederland gaan alleen over de ondersteuning in het basisonderwijs of alleen over het voortgezet onderwijs. In Dordrecht hebben we ervoor gekozen in één organisatie samen te werken voor alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Dat hebben we gedaan, omdat we vinden dat de (extra) ondersteuning die een kind in het basisonderwijs krijgt, ook in het voortgezet onderwijs gegeven moet kunnen worden, zonder hobbels of onderbrekingen.

2.1 Samenwerkingsverband - bureau èn netwerk

Het samenwerkingsverband wordt vaak door verschillende betrokkenen anders geduid. Als scholen, intern begeleiders of zorgcoördinatoren het over 'het samenwerkingsverband' hebben, bedoelen ze meestal de bureau-organisatie. Het gaat dan om de leidinggevende, de medewerkers en commissies die de afgesproken procedures rond het organiseren van ondersteuning uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van toelaatbaarheidsverklaringen of de inzet van begeleiders passend onderwijs ter ondersteuning van de scholen.

De (onderwijs)bestuurders bedoelen vaak het netwerk van scholen en schoolbesturen als het over 'het samenwerkingsverband' gaat. Het gaat dan om het geheel van ondersteuning en expertise dat de deelnemende scholen en schoolbesturen realiseren. Bovendien gaat het om de kwaliteit waarmee zij binnen dit netwerk samenwerken en laten werken.

De kwaliteit van het SWV is afhankelijk van het netwerk en het bureau

De kwaliteit van het bureau van het samenwerkingsverband en de kwaliteit van het samenwerkingsverband als netwerk van scholen en schoolbesturen zijn van elkaar afhankelijk.

Hoe beter een school ondersteuning kan verlenen, of hoe duidelijker ze zijn welke ondersteuning er nodig is voor een leerling, hoe beter het bureau van het samenwerkingsverband in staat is om de ondersteuning te organiseren en faciliteren.

En hoe sneller en beter het bureau de ondersteuning organiseert, hoe beter de school kan werken.

De afspraken en spelregels waarmee scholen en het bureau werken, worden bepaald door de schoolbesturen die deelnemen aan het netwerk van het samenwerkingsverband. Deze afspraken worden vastgelegd in het ondersteuningsplan, waar ook de afspraken over de basisondersteuning onderdeel van uit maken. Zo zijn de kwaliteit van de bureau-organisatie en de kwaliteit van het samenwerkingsverband als netwerk van scholen en schoolbesturen van elkaar afhankelijk.

2.2 Doelen basisondersteuning ondersteuningsplan samenwerkingsverband

Elke jongere heeft recht op goed onderwijs. Daar zetten ouders, leerkrachten/docenten en andere professionals zich elke dag samen voor in. Passend onderwijs is, vinden wij, niets anders dan goed onderwijs. Ook als een jongere (om welke reden dan ook) extra ondersteuning nodig heeft. In Dordrecht zorgen wij ervoor dat iedere jongere het beste onderwijs krijgt dat het verdient. De bij het samenwerkingsverband aangesloten schoolbesturen hebben, gericht op het realiseren van de (basis en extra) ondersteuning die iedere jongere nodig heeft om zich continu te kunnen ontwikkelen, de volgende doelen² opgesteld:

- Alle scholen realiseren de basisondersteuning binnen hun school
- Het handelingsgericht denken en werken is als ruggengraat binnen de scholen verbeterd en verstevigd
- De scholen onderling en het bureau van het samenwerkingsverband werken samen en leren van en met elkaar

² Bron: [Ondersteuningsplan 2022-2026 SWV Dordrecht](#)

3 Beschrijving van onze basisondersteuning

De basisondersteuning binnen ons SWV bestaat uit vier deelaspecten. We spreken af dat de volgende vier aspecten³ binnen de basisondersteuning op iedere school zichtbaar zijn:

- De basiskwaliteit
- Het beleid en protocollen
- De ondersteuningsstructuur
- Het ondersteuningsaanbod

Goed onderwijs valt of staat met de kwaliteit van de leerkrachten/docenten. Het realiseren van de basisondersteuning is nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van elke school (en haar bestuur). In de beschrijving van het ondersteuningsaanbod (paragraaf 3.4) is daarom de bekwaamheid van leerkrachten/docenten niet specifiek uitgewerkt. Want, als gezegd: dit handboek beschrijft het 'wat'. De manier waarop scholen de basisondersteuning concreet inrichten, het 'hoe', is aan de school en het schoolbestuur zelf.

3.1 Basiskwaliteit

Goede onderwijsondersteuning begint met kwalitatief goed ingericht onderwijs. Onder basiskwaliteit wordt verstaan: de mate waarin de scholen voldoen aan de minimale eisen die gesteld worden aan de kwaliteit van:

- het onderwijsproces,
- de veiligheid en schoolklimaat,
- de onderwijsresultaten en
- het sturen op kwaliteitszorg en ambitie.

Deze eisen gelden voor alle scholen in Nederland en zijn terug te vinden in het [onderzoekskader van de Onderwijsinspectie](#). In [bijlage 2](#) is een samenvatting van de kwaliteitsgebieden en standaarden opgenomen.

Door te 'toetsen' aan dit kader krijgen scholen antwoord op de drie elementaire vragen over het onderwijs voor leerlingen: krijgen ze goed onderwijs, voelen ze zich veilig en leren ze genoeg? Daarnaast kijkt de Onderwijsinspectie naar de sturing op en de verbetering van de kwaliteit; belangrijke aspecten voor de ontwikkeling van het onderwijs aan leerlingen.

Binnen het samenwerkingsverband gaan we er van uit dat schoolbesturen er zorg voor dragen dat scholen minimaal een voldoende scoren op de standaarden uit het onderzoekskader van de Onderwijsinspectie.

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO nr. 18)

Ook voor de samenwerkingsverbanden passend onderwijs heeft de Onderwijsinspectie een onderzoekskader opgesteld ([zie bijlage 2](#)). Tijdens een kwaliteitsonderzoek bij een SWV toetst de Onderwijsinspectie onder andere of het afgesproken niveau van basisondersteuning wordt uitgevoerd door een verificatieonderzoek uit te voeren bij een aantal scholen. Ook voor het SWV als geheel (bureau en netwerk) geldt dat ze minimaal een voldoende halen op de standaarden van het onderzoekskader.

³ Deze vier aspecten zijn gerelateerd aan de concept afspraken basisondersteuning SWV Dordrecht zie [bijlage 2](#), het inspectiekader en de wetten op het primair en voortgezet onderwijs.

3.2 Beleid en protocollen

Om voor leerkrachten/docenten en ouders duidelijk te maken wat elke school doet, hoe ze dat doen en waar ze naar toe willen, zijn de onderstaande beleidsdocumenten en protocollen aanwezig op iedere school.

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 6 & 14)

Een actueel schoolondersteuningsprofiel⁴

Elke school heeft een actueel schoolondersteuningsprofiel (SOP) dat minimaal eens in de vier jaar wordt vastgesteld. Dit SOP is een apart document of integraal opgenomen in de schoolgids en wordt gepubliceerd op de website. Het schoolondersteuningsprofiel bevat de volgende onderdelen:

- Hoe de basisondersteuning is vormgegeven.
- Wat de school kan bieden boven op de basisondersteuning. Welke voorzieningen kan de school bieden?
- Hoe de interne ondersteuningsstructuur is georganiseerd. Wie doet wat? Waar kunnen ouders en leerlingen terecht? Hoe worden ouders en leerlingen betrokken?
- Hoe de externe ondersteuningsstructuur is georganiseerd? Welke externe expertise/ondersteuning kan er worden betrokken voor de ondersteuning van leerlingen?
- Welke specifieke expertise heeft de school?
- Welke leerlingen plaatsen we?
- Beschrijving, naast wat de school reeds kan bieden, van ambities t.a.v. de extra ondersteuning.

De medezeggenschapsraad van de school brengt advies uit voor de definitieve vaststelling van het SOP.

Schoolbesturen dragen er zorg voor dat het bureau van het SWV de vastgestelde en jaarlijks geactualiseerde ondersteuningsprofielen ontvangt. Het ondersteuningsplan van het SWV wordt mede aan de hand van deze SOP's vast- en/of bijgesteld.

Het bureau van het SWV kan het opstellen van de SOP's faciliteren via Perspectief op School.

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 23)

Protocollen

Iedere school beschikt over en maakt gebruik van onderstaande protocollen. Teamleden kennen de inhoud en kunnen de protocollen -indien noodzakelijk- toepassen in de eigen onderwijspraktijk (door op de link te klikken treft u voorbeelden aan).

- Protocol leesproblemen en dyslexie
 - [Voorbeeld protocol leesproblemen & dyslexie PO](#)
 - [Voorbeeld protocol leesproblemen & dyslexie VO](#)
- Protocol ernstige reken-wiskunde problemen en dyscalculie
 - [Voorbeeld protocol ERWD PO](#)
 - [Voorbeeldprotocol ERWD VO](#)
- [Protocol sociale veiligheid dat pesten voorkomt en zorgt voor sociale, fysieke en mentale veiligheid van de leerlingen.](#)
- [Protocol meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#)
- [Protocol Meer- en hoogbegaafdheid](#)

Dit geldt voor alle scholen in het primair onderwijs en voor de voortgezet onderwijs scholen die havo, vwo of gymnasium aanbieden.
- Protocol aanwezigheidsbeleid (voorkomen schoolverzuim)
- Protocol schorsing en verwijdering
- Protocol rouw en overlijden

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 4b, 4c en 6)

⁴ WpO, artikel 8 lid 5. WvO, artikel 17b, lid 2

3.3 Ondersteuningsstructuur

Een goede ondersteuningsstructuur op school zorgt ervoor dat ondersteuningsvragen van leerlingen tijdig gesignaleerd worden en dat er vanuit die signalering zo snel mogelijk passende ondersteuning wordt geboden. Dat vraagt om een, zoals wij het noemen, 'positieve basishouding' van leerkrachten/docenten en om pedagogisch partnerschap met ouders. Maar ook om een goede samenwerking met belangrijke ketenpartners als het speciaal (basis)onderwijs, de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg. Omdat een goed georganiseerde ondersteuningsstructuur voorwaardelijk is voor het bieden van goede ondersteuning, werken we een aantal elementen van de ondersteuningsstructuur gedetailleerder uit binnen de basisondersteuning.

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 7)

■ Werken vanuit een positieve pedagogische en didactische basishouding

We willen het onderwijs goed afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Dit vraagt om een positieve pedagogische en didactische basishouding van elke leerkracht/docent. Leerlingen worden gehoord en gezien en de focus ligt op wat er goed gaat. Die positieve aspecten bieden perspectief: dat wat goed gaat, wordt verder uitgebreid. Dit gebeurt in samenwerking met de leerling, de ouders⁵ en zo nodig met (in- en/of externe) specialisten. Dit alles vraagt van scholen om een doelgerichte, systematische, cyclische en transparante manier van werken te hebben.

(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 16 & 17)

■ Intern Begeleiders & Zorgcoördinatoren

Al onze scholen binnen het samenwerkingsverband hebben een intern begeleider (PO) of een zorgcoördinator (VO), soms worden andere benamingen gebruikt. Naast dat zij een belangrijk rol hebben bij de vormgeving en uitvoering van de ondersteuningsstructuur binnen de scholen nemen zij ook deel aan de activiteiten op het niveau van het netwerk van het SWV. Zo leren we van en met elkaar. (conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 7)

■ Zorgplicht⁶

Voor alle leerlingen op school geldt de zorgplicht. Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben krijgen ondersteuning op school, of de school zoekt een passende andere plek. Scholen zijn verplicht ervoor te zorgen dat iedere leerling op een passende plek terecht komt.

Wanneer een leerling ondersteuning nodig heeft, die valt binnen de kaders van het schoolondersteuningsprofiel, is de school verplicht om die ondersteuning te verzorgen. Dat wordt zorgplicht genoemd. Deze geldt dus alleen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Het maakt niet uit of de leerling nieuw is op school of al op school zit. Samen met ouders zoekt de school de best passende plek voor de leerling. Hierbij geldt dat:

- ▶ De school altijd moet onderzoeken of zij de benodigde ondersteuning kan bieden.
- ▶ Als dit niet lukt mogen zij de leerling pas uitschrijven, nadat er een andere passende plek is gevonden. De school moet deze plek voor de leerling zoeken.
- ▶ Bij een eerste aanmelding vervalt de zorgplicht pas op het moment dat er een andere school is gevonden.

Ouders dienen bij aanmelding aan te geven of een leerling extra ondersteuning of zorg nodig heeft. Nadat een leerling schriftelijk is aangemeld, gaat de zorgplicht in. De school onderzoekt dan of zij de benodigde ondersteuning kan bieden, eventueel met extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. De school heeft dan 6 weken de tijd om te beslissen of zij de leerling toelaat. Soms heeft de school meer informatie nodig om dit goed te beoordelen. Scholen kunnen daarvoor om extra informatie vragen bij de ouders. De periode kan eenmaal met 4 weken worden verlengd.

Als ouders, een leerling op meerdere scholen aanmelden, moeten ze dit aangeven bij de scholen. De school van de eerste voorkeur krijgt dan de zorgplicht.

■ Doorgaande lijn

We zetten in op doorgaande ontwikkelingslijnen op de scharnierpunten in de ontwikkeling van onze leerlingen. Dit

⁵ Volgens de wet hebben leerlingen hoorrecht en ouders instemmingsrecht op het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectiefplan.

⁶ WpO, artikel 40. WvO, artikel 27.

zijn de overgang voorschool naar school, van po naar vo en van vo naar mbo/hbo/wo of arbeid.

We spreken af dat:

- ▶ Elke school zorgt voor het in kaart brengen van de extra ondersteuningsbehoeften van de leerling na aanmelding. Voor de leerlingen met ondersteuningsbehoeften die van de voorschool naar school gaan en voor de leerlingen die van het primair naar het voortgezet onderwijs gaan vindt een (warme) overdracht plaats.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 11)
- ▶ Elke leerkracht (PO) zorgt voor een goede overdracht naar de leerkracht van het volgende leer/schooljaar;
- ▶ Elke mentor (VO) zorgt voor een goede overdracht naar de mentor van het volgende leerjaar;
- ▶ Elke school brengt de onderwijsbehoeften van de leerling in kaart voor de overdracht bij doorstroom naar een andere school;
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 11)
- ▶ Elke school werkt nauw samen met andere scholen in de wijk of gemeente. Als het aanbod op een andere school in de buurt passender is, onderzoekt de school mogelijkheden tot overplaatsing van de leerling. Ook de mogelijkheid tot deels volgen van onderwijs op een andere school wordt onderzocht.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 12)
- ▶ Ouders en leerling worden actief betrokken bij de beschrijving van de onderwijsbehoeften en de overstap;
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 10)
- ▶ Elke reguliere school benut expertise uit het speciaal (basis) onderwijs en het bureau van het SWV. Bijvoorbeeld om te sparren over een passend aanbod voor leerlingen en/of voor observaties wanneer deze helpend/nodig zijn. Bijvoorbeeld een begeleider passend onderwijs of gedragswetenschapper.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 8a)

■ **Ondersteuningsteam**

Alle scholen werken samen met het speciaal (basis)onderwijs, voorzieningen en ketenpartners in de jeugdhulp door middel van een ondersteuningsteam. De school is daarin vertegenwoordigd, evenals een orthopedagoog en een schoolmaatschappelijk werker, consulent leerplicht jeugdarts ouders/jeugdige of iemand met vergelijkbare expertise. In het PO neemt een BPO-er deel aan het ondersteuningsteam. De orthopedagoog werkt voor en vanuit de visie van het samenwerkingsverband en kent de onderwijsondersteuningsmogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. De orthopedagoog beschikt daarnaast over kennis van speciale onderwijsbehoeften van leerlingen en is in staat om adequate onderwijsarrangementen samen te stellen en te organiseren. *(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 9 & 13)*

■ **Het ontwikkelingsperspectief⁷**

Voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief (OPP) vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoefte(n) van de leerling. Ouders en de leerling worden vroegtijdig en actief betrokken bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het OPP. Met ouders wordt op overeenstemmingsgericht overleg gevoerd, waarbij ouders geïnformeerd worden over het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief. De inhoud en uitvoering van dit plan wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders geëvalueerd. Scholen registreren het OPP in het ROD (voorheen BRON). Daar waar mogelijk wordt er gewerkt met een integraal plan samen met jeugdhulp. *(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 2, 18 & 21)*

⁷ WpO, artikel 40a. WvO, artikel 26.

3.4 Ondersteuningsaanbod

Dit vierde aspect van de basisondersteuning gaat over alle interventies die de leerkracht/docent in de dagelijkse praktijk per leerling kan bieden. Met deze interventies kan bereikt worden dat ondersteuning aan de leerling zoveel mogelijk in de gewone klassensituatie kan worden geboden, zodat de inzet van zwaardere vormen van ondersteuning mogelijk voorkomen kan worden. Deze interventies kunnen ook gericht zijn op de terugkeer van leerlingen van het speciaal (basis/voortgezet) onderwijs naar het regulier onderwijs.

1. Ondersteuning ter bevordering van de ontwikkeling van alle leerlingen

- Leerkrachten/docenten bieden structureel didactische differentiatie (instructie, feedback, oefening) .
- De school beschikt over lesmateriaal dat aansluit bij differentiatie in de lesstof.
- De lessen zijn effectief, aansprekend, doelmatig en interactief.
- De school hanteert een bewuste aanpak t.a.v. de differentiatie in dagrooster, lesdoel, taak (dag en/of week) en instructie.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 19)
- De school volgt, analyseert en evalueert systematisch de ontwikkeling van alle leerlingen.
- Op maat-toetsen, passend bij de leerling, wordt ingezet en hiaten worden gesignaleerd.
- Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben stelt de school, in samenspraak met ouders en de leerling, een OPP op. Het OPP wordt minimaal één keer per jaar met de ouders en de leerling geëvalueerd en bijgesteld.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr. 15 & 20)
- De school schakelt, als dat nodig is- externe specialisten in.
- De school kan (in de school of erbuiten) beschikken over een aparte ruimte voor begeleiding van individuele of kleine groepen leerlingen. Als dit nodig is maakt de school hiervoor afspraken met andere scholen in de buurt, met het schoolbestuur of de gemeente.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.3)

2. Ondersteuning ter bevordering van de lees- en spellingsontwikkeling

Beschikbare expertise

- Leerkrachten/docenten zijn in staat om lees- en spellingsproblemen, welke kenmerkend kunnen zijn voor dyslexie, te signaleren. De school reageert tijdig en adequaat (met hulp van collega's of externe professionals) op deze signalen.
- De school kan, eventueel in samenwerking met het schoolbestuur, een beroep doen op een taal/lees- of dyslexiespecialist (bv. een intern begeleider/zorgcoördinator met deze specialisatie of een externe specialist), die leerkrachten/docenten adviseert over ondersteuningsbehoeften op het gebied van lezen, spelling en dyslexie.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.8)
- De school is in staat ouders te verwijzen naar de juiste partijen voor een diagnose en behandeling.

Beschikbaar aanbod

- De school reageert tijdig en adequaat op ondersteuningsbehoeften op het gebied van lezen en spelling en dyslexie op ondersteuningsniveau 1 (goed lees- en spellingsonderwijs in de klas), ondersteuningsniveau 2 (extra begeleiding in de klas) en ondersteuningsniveau 3 (specifieke leerlinggerichte interventie) volgens de Protocollen Leesproblemen en Dyslexie.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.4a)
- De school is in staat om een leerling dossier op te bouwen dat bruikbaar is als onderbouwing voor diagnostiek en behandeling van Ernstige Dyslexie (ED).
- De school zet compenserende maatregelen in voor leerlingen met dyslexie.
(conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.5)

Wat valt NIET onder de basisondersteuning

- Ernstige Dyslexie (ED) valt niet onder de basisondersteuning. De behandeling hiervoor wordt -voor leerlingen in het primair onderwijs- na diagnose ingezet door een specialistische zorgaanbieder en bekostigd door de gemeente.

- Specialistische dyslexiebehandeling door een particuliere organisatie voor leerlingen zonder de diagnose ED valt niet onder de basisondersteuning.
- Logopedische ondersteuning ter bevordering van de taalontwikkeling, valt onder het basisaanbod van de zorgverzekeraar.

3. Ondersteuning ter bevordering van de rekenontwikkeling

Beschikbare expertise

- Leerkrachten/docenten (VO: docenten exacte vakken) zijn in staat om rekenwiskunde-problemen, welke mogelijk kenmerkend kunnen zijn voor dyscalculie, te signaleren. De school reageert tijdig en adequaat (met hulp van collega's of externe professionals) op deze signalen.
- Elke school kan, eventueel in samenwerking met het schoolbestuur, een beroep doen op een rekenspecialist (bv. een intern begeleider/zorgcoördinator met deze specialisatie of specialist van buitenaf), die leerkrachten/docenten adviseert over ondersteuningsbehoeften op het gebied van rekenen, wiskunde en dyscalculie.
- Elke school is in staat om, eventueel in samenwerking met het schoolbestuur, ouders te verwijzen naar de juiste partijen voor een diagnose (ERWD-indicatie of dyscalculieverklaring) en behandeling voor dyscalculie.

Beschikbaar aanbod

- Elke school is in staat om leerlingen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van rekenen, wiskunde en dyscalculie passende ondersteuning en begeleiding te bieden, door:
 - ▶ goed gedifferentieerd reken- en wiskundeonderwijs in de klas (voor alle leerlingen)
 - ▶ begeleiding van individuele leerlingen met geringe rekenwiskunde problematiek op specifieke deelgebieden
- Begeleiding van leerlingen met ernstige reken/wiskunde problemen die door deskundige begeleiding oplosbaar zijn binnen de school.

Wat valt NIET onder de basisondersteuning

- Het ondersteunen van leerlingen met zeer specifieke, ernstige en hardnekkige rekenwiskunde problemen valt niet onder de basisondersteuning. De ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen zijn veelal structureel. Externe ondersteuning is nodig bij het begeleiden binnen de school; een specialistisch (extern) behandelaar komt in overleg met de school tot een handlungsplan (als onderdeel van een OPP).

4. Ondersteuning ter bevordering van de moeilijk lerende cognitieve ontwikkeling

Beschikbare expertise

Elke leerkracht/docent heeft kennis van:

- Moeilijk lerende en beneden gemiddelde cognitieve ontwikkeling.
- Signaleren: herkennen en erkennen van moeilijk lerende leerlingen.
- Onderwijsbehoeften van moeilijk lerende leerlingen.
- Divergent differentiëren: inspelen op verschillen in leertempo, leervoorkeuren, leerpotentieel en interesses van leerlingen met moeilijk lerende cognitieve ontwikkeling.
- Bevorderen van leerhouding, zelfvertrouwen en zelfredzaamheid van moeilijk lerende leerlingen
- Vroegtijdig signaleren van leerlingen met een moeilijk lerende en beneden gemiddelde cognitieve ontwikkeling. Deze signalen worden met ouders besproken. School is in staat om tijdig en adequaat (met hulp van collega's of externe professionals) op deze signalen te reageren.
- Gedifferentieerde instructie en is in staat om gedifferentieerde instructie afgestemd op de specifieke behoeften van deze leerlingen te geven.
- Eigen leerlijnen en is in staat om, samen met de IB-er/zorgcoördinator en/of de orthopedagoog, voor een leerling een eigen leerlijn op te stellen.
- De expertise die het SBO, PrO of (voortgezet) speciaal onderwijs kan bieden.

Beschikbaar aanbod

- Elke school kan ondersteuning inzetten bij leerachterstanden en hiaten in de leerontwikkeling.
- Elke school beschikt over remediërende methoden.

Wat valt NIET onder de basisondersteuning

- Onderwijs aan- en begeleiding van leerlingen die, naast een moeilijk lerende cognitieve ontwikkeling, ook intensieve ondersteuningsvragen hebben op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling valt niet onder de basisondersteuning.
- Onderwijs aan- en begeleiding van leerlingen met een ZEER moeilijk lerende ontwikkeling valt niet onder de basisondersteuning. Wel spreken we af dat scholen dit met behulp van extra ondersteuning moeten kunnen realiseren. Scholen worden expliciet aangemoedigd om zich hierin te ontwikkelen, zodanig dat dit in de nabije toekomst wél onderdeel van de basisondersteuning kan worden

5. Ondersteuning ter bevordering van de (hoog)begaafde cognitieve en metacognitieve ontwikkeling

Beschikbare expertise

Binnen ieder schoolteam (PO en havo/vwo/gymnasium) is er kennis van:

- Perspectieven op (hoog)begaafdheid en begaafde leerlingen.
- Vroegtijdig signaleren: herkennen en erkennen van (mogelijk) (hoog)begaafde leerlingen.
- Onderwijsbehoeften van leerlingen met een (mogelijke) ontwikkelingsvoorsprong en kenmerken van hoogbegaafdheid.
- Divergent differentiëren: inspelen op verschillen in leertempo, leervoorkeuren, leerpotentieel en interesses van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. Een combinatie van divergente vormen van differentiatie, waarbij leerlingen afwisselend samenwerken in homogene en heterogene groepen, kan zorgen voor optimale leermogelijkheden voor alle leerlingen.
- Bevorderen van leerhouding/metavaardigheden/executieve vaardigheden van (hoog)begaafde leerlingen.

Elke school (PO en havo/vwo/gymnasium) is in staat om:

- In kaart te brengen welke leerstof een leerling al beheerst en welke doelen en vaardigheden nog niet.
- Divergent te differentiëren (rekening te houden met verschillen in leertempo, leervoorkeuren, leerpotentieel en interesses).
- Te verrijken: uit te dagen door complexe opdrachten, die beroep doen op het hogere orde-denken. Verrijking wordt onderverdeeld in het verdiepen van de kernvakken en verbreden (uitbreiden) van de leerstof.
- Te compacten van één of meerdere (kern)vakken: overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof. Bij compacten wordt ongeveer 50-75% van de oefenstof geschrapt, en circa 75-100% van de herhalingsstof.
- Te kijken naar de wenselijkheid en mogelijkheden om te versnellen voor bijv. een vak(gebied) of door een klas over te slaan (maar niet als enige interventie).
- Te werken aan de mindset en motivatie en metacognitie.

Beschikbaar aanbod

- Elke school kan, eventueel in samenwerking met scholen in de wijk of het schoolbestuur, een beroep doen op een specialist hoogbegaafdheid. Deze specialist of coördinator hoogbegaafdheid ondersteunt het team bij het vroegtijdig signaleren en denkt mee over het vormgeven van het onderwijsaanbod. Ook heeft deze specialist kennis van de sociale kaart (jeugdhulpverleners met specialisme HB) en draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsprofessionals en het aanbod.
- De school is in staat om op regelmatige basis, al dan niet op bestuursniveau, contactmomenten en samenwerkmomenten voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid te realiseren (peer contact).
- De school beschikt over methodieken en materialen ten behoeve van het werken met leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid.

6. Ondersteuning ter bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling en “leren leren”

Beschikbare expertise

- Elke school biedt kwalitatief goed klassenmanagement in alle groepen/klassen.
- Leerkrachten/docenten realiseren een voorspelbare en overzichtelijke leeromgeving.

- Binnen de school is sprake van een veilig pedagogisch klimaat om leerlingen met extra onderwijs- of ontwikkelingsbehoeften op te vangen.
- Leerkrachten/docenten zijn bekend met de sociaal-emotionele ontwikkeling en de vaardigheden die je nodig hebt om te “leren, leren”, herkennen en erkennen deze bij het kind/de jongere en kunnen onderwijsaanpassingen doen om lichte ondersteuningsvragen structureel te beïnvloeden voor de ontwikkelingslijnen van het sociaal-emotioneel leren.
- De school kan een beroep doen op een gedragsspecialist die leerkrachten/docenten adviseert over extra ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag, sociaal-emotionele ontwikkeling en “leren, leren.” Dit kan een personeelslid zijn met een extra cursus/opleiding voor internaliserend- en externaliserend gedrag, een schoolmaatschappelijk werker, of een orthopedagoog/psycholoog. De school heeft deze expertise in principe zelf in huis en/of weet deze in samenwerking met het schoolbestuur in huis te halen.
- Elk schoolbestuur faciliteert het schoolteam om expertise te vergroten op gebied van pedagogisch handelen. (*conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.1*)

Beschikbaar aanbod

- De school zet in op preventie van gedragsproblemen door het hanteren van heldere (gedrags)regels en voorbeeldgedrag van leerkrachten/docenten.
- De school maakt gebruik van een leerlingvolgsysteem om de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen te volgen.
- De school maakt gebruik van een effectief programma/aanpak op het gebied van sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.
- De school is in staat om leerlingen met lichte ondersteuningsbehoeften te begeleiden op het gebied van zowel internaliserend- als externaliserend gedrag, werkhoudingsproblemen en onderpresteren.
- De school is in staat om ondersteuning en begeleiding te bieden om het “leren leren” van leerlingen te bevorderen.
- De school zoekt samenwerking met de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg over doorverwijzing naar relevant aanbod en trainingen (bv. weerbaarheid, faalangst, etc.). (*conceptafspraken basisondersteuning PO en VO: nr.1*)

7. Ondersteuning ter bevordering van de fysieke ontwikkeling, zelfredzaamheid en belastbaarheid

Beschikbare expertise

- Het organiseren van passende ondersteuning vindt altijd plaats in samenwerking met betrokken instanties als de gemeente, jeugdhulpaanbieders, zorgkantoor⁸ en zorgverzekering.
- Elke school maakt, als dat van toepassing is, gebruik van een begeleider passend onderwijs van het SWV voor advies over aanpassingen van het onderwijs, wanneer er sprake is van een chronisch zieke leerling of een leerling die in het ziekenhuis is opgenomen.

Beschikbaar aanbod

- De school is in staat om te organiseren dat, met toestemming van ouders, de volgende medische handelingen die niet vragen om een BIG-registratie uitgevoerd kunnen worden:
 - ▶ toedienen van orale medicatie (w.o. ‘puffen’);
 - ▶ geven van sondevoeding;
 - ▶ toedienen van diabetesmedicatie en
 - ▶ controle van glucosewaarden.
- De school legt afspraken met ouders omtrent en met expliciete toestemming van ouders voor uitvoering van medische handelingen of het toedienen van medicijnen vast in een overeenkomst of verklaring.
- Het beleid van de school wat betreft medische handelingen staat opgenomen in het protocol Medische handelingen.
- De school is in staat om een langdurig zieke leerling op een alternatieve wijze te betrekken bij de dagelijkse didactische, pedagogische en sociale onderwijspraktijk. Uitgangspunt is dat er voor de leerling ondanks de ziekte sprake blijft van een zo optimaal mogelijke doorgaande (leer)lijn op sociaal en onderwijskundig gebied.

⁸ Een zorgkantoor is ervoor verantwoordelijk dat iedereen met een indicatie voor de Wet Langdurige zorg, de WLz, de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft

Mogelijkheden voor de fysieke ruimte

- Elke school beschikt over een afgesloten plek voor het bewaren van medicijnen en heeft afspraken gemaakt over het beheer hiervan.
- Elke school kan (in de school of erbuiten) beschikken over een aparte ruimte waar behandelingen en medische handelingen (door eigen personeel of externen) kunnen worden uitgevoerd.
- Elke school is toegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke of motorische beperking, waaronder tenminste wordt verstaan: rolstoeltoegankelijkheid van het gebouw, aanwezigheid van een (trap)lift en de aanwezigheid van aangepast sanitair. De enige uitzondering op deze verplichting betreft situaties waarin het bestaande schoolgebouw dusdanige beperkingen kent in ruimte of constructie dat deze functionaliteiten simpelweg niet (veilig) te realiseren zijn.

Wat valt NIET onder de basisondersteuning

- Medische handelingen die vragen om een BIG-registratie (voorbehouden handelingen) vallen niet onder de basisondersteuning. Als de school in staat is een/enkele van deze handelingen uit te voeren (als een BIG-geregistreerde professional een leerkracht hiertoe bekwaam acht), neemt zij dit op in het protocol medisch handelen. Uitvoeren van voorbehouden handelingen vereist altijd toestemming van de ouders.
- (Fysieke) aanpassingen voor leerlingen met een visuele (cluster 1) of auditieve/communicatieve beperking (cluster 2) vallen niet onder de basisondersteuning. Deze aanpassingen worden in principe gerealiseerd in samenspraak met (ambulant begeleiders) van cluster 1 (...) en cluster 2 (...).

4 Wie gaat waarover binnen de basisondersteuning

4.1 Verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband als netwerk

De samenwerkende schoolbesturen in het netwerk van het samenwerkingsverband zijn wettelijk verplicht om in het ondersteuningsplan vast te leggen welke basisondersteuningsvoorzieningen op alle vestigingen van scholen in het samenwerkingsverband aanwezig zijn.⁹ Ook wordt de besteding en toewijzing van ondersteuningsmiddelen en ondersteuningsvoorzieningen aan de scholen beschreven.¹⁰

4.2 Verantwoordelijkheid van scholen en schoolbesturen

Elk deelnemend schoolbestuur is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit, de uitvoering en de organisatie van de basisondersteuning op de eigen scholen.

Het schoolbestuur stelt tenminste eens in de vier jaar een schoolondersteuningsprofiel vast.¹¹ In dit schoolprofiel staat beschreven welke basis- en extra ondersteuning de school kan bieden. Bij de beschrijving van het onderwijskundig beleid in de schoolgids wordt tevens het schoolondersteuningsprofiel betrokken.

4.3 Ontwikkelen van een effectieve samenwerking

In het samenwerkingsverband willen we leren van en met elkaar. Wat lukt op de ene school al wel en kan als voorbeeld dienen voor andere scholen en andersom? Ook willen we het wiel niet op meerdere plekken uitvinden. Hiervoor hebben we een aantal leidende principes geformuleerd.

Leidende principes om de gewenste beweging naar meer 'samen' te stimuleren	Leidende principes gericht op 'verantwoordelijkheid en actie daar waar die hoort'
<ul style="list-style-type: none"> ■ De leerling is het vertrekpunt ■ Onderwijs is voor ieder kind/iedere jongere thuisnabij ("geen kind het eiland af") ■ Het belang van het realiseren van de beste plek voor een leerling gaat voor het organisatiebelang ■ We vertellen wat we doen en houden ons daaraan ■ De uitvoering van de basisondersteuning draagt bij aan het leren van en met elkaar; wij delen kennis en goede voorbeelden <ul style="list-style-type: none"> ■ Dat wat wij doen draagt bij aan wederzijds vertrouwen, verbinding en samenwerking ■ We verkennen wat we samen wél kunnen en in ons eentje (nog) niet 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het 'wat' is gezamenlijk vastgesteld in het netwerk van het SWV, het 'hoe' is aan de individuele scholen/besturen ■ Alle scholen voldoen aan het afgesproken niveau van basisondersteuning ■ Rollen en verantwoordelijkheden zijn voor iedereen duidelijk ■ We passen toe of leggen uit ■ We weten waarin wij van elkaar verschillen en gebruiken deze kennis om elkaar te versterken ■ Geen verhaal zonder data, geen data zonder verhaal

4.4 Ondersteuning bureau

Het bureau van het SWV legt de afspraken over de basisondersteuning vast (in een bijlage bij) het ondersteuningsplan. Het bureau van het samenwerkingsverband kan de scholen ondersteunen door het faciliteren van een eenduidig format voor de schoolondersteuningsprofielen, zelfevaluatie en visitaties. Het bureau verzorgt ook de monitoring van de basisondersteuning waarvan de schoolbesturen gebruik kunnen maken. De BPO'ers en gedragswetenschappers kunnen scholen ondersteunen bij het -op uitvoeringsniveau- verder brengen van de basisondersteuning of bij het onderzoeken van mogelijkheden voor (extra) ondersteuning.

⁹ WpO artikel 18a lid 8a. WvO artikel 17a lid 8a

¹⁰ WpO artikel 18 lid 8b. WvO artikel 17a lid 8b

¹¹ WpO, artikel 8 lid 5. WvO, artikel 17b, lid 2

5 Verantwoording & dialoog basisondersteuning

Zelfevaluatie en visitaties

Als gezegd; schoolbesturen zien toe op de uitvoering en kwaliteit van de basisondersteuning. Hiervoor maken ze gebruik van het zelfevaluatie systeem van het SWV. Hiermee ontstaat er een totaaloverzicht van het niveau van de basis- en extra ondersteuning binnen het SWV.

Om te leren van en met elkaar zetten we de komende jaren een systeem van visitaties op waarbij de vragen van de scholen leidend zijn.

Inzet ondersteuningsmiddelen

Iedere school zet de middelen basisondersteuning, die door het samenwerkingsverband zijn toegewezen, gericht in op activiteiten passend bij het beleid van het samenwerkingsverband. Schoolbesturen verantwoorden de rechtmatige en doelmatige inzet van deze middelen in hun eigen jaarverslag en delen dit met het bureau van het SWV. Binnen het netwerk wordt het effect van de aangeboden ondersteuning jaarlijks geduid en besproken.

Monitoring effect aangeboden basis- en extra ondersteuning

Elke school monitort het effect van de aangeboden (basis- en extra) ondersteuning. Dit wordt gebruikt voor het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband, waarbij jaarlijks met de samenwerkende schoolbesturen in beeld wordt gebracht welke ondersteuning wordt ingezet door scholen en voor welke ondersteuningsvragen nog geen aanbod voorhanden is. Het samenwerkingsverband wil een dekkend aanbod realiseren. Binnen en tussen scholen, voorschoolse instellingen, zorg en jeugdhulp. Op deze manier kan ieder kind zich continu ontwikkelen en krijgt het altijd passend onderwijs.

6 Bijlage 1: Concept afspraken basisondersteuning PO en VO

Toelichting

Onder basisondersteuning verstaan we de ondersteuning die voor leerlingen drempelloos en zonder aanvraagprocedure beschikbaar is binnen de school en/of schoolbestuur. De afspraken betreffen wat er aanwezig moet zijn. Het hoe is aan de scholen.

In het ondersteuningsplan 2022-2026 is herijking van de basis- en extra ondersteuning als speerpunt opgenomen (speerpunt 2). Aanleiding daarvoor was o.a. het onderzoek van Sardes in het PO (voorjaar 2021). De urgentie om te komen tot een gedragen ondersteuningsplan – inclusief afspraken over de basisondersteuning – werd bevestigd door de Inspectie van het Onderwijs in haar rapport van september 2022 betreffende het SWV VO. In de werkbijeenkomsten in 2022 met ib-ers, directeuren en zorg coördinatoren wordt het signaal opnieuw afgegeven om met urgentie te komen tot gemeenschappelijke afspraken over de basisondersteuning. Dat signaal wordt tenslotte bevestigd in gesprekken met diverse partners (directeuren, medewerkers SWV, OPR o.a.). De voorliggende concept afspraken basisondersteuning zijn afkomstig uit de uitkomsten van de werkbijeenkomsten, aangevuld met informatie uit genoemde rapporten en gesprekken. In afwachting van de vaststelling van een landelijke norm basisondersteuning – voorzien in 2024/2025 – liggen onderstaande concept afspraken basisondersteuning voor ter vaststelling voor de periode 2022- 2026.

Concept afspraken basisondersteuning	
Preventieve en licht curatieve interventies	
1.	De leerlingen ontwikkelen zich in een veilige omgeving
2.	Voor een leerling die individueel maatwerk op school nodig heeft, stelt de school een ontwikkelingsperspectief OPP op en voert dit uit
3.	Onze scholen hebben een time out voorziening met begeleiding
4.	Onze scholen hebben passend aanbod voor leerlingen met een ondersteuningsvraag <ol style="list-style-type: none"> Op het gebied van dyslexie Op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid Onze scholen gebruiken het signaleringsinstrument meer- en hoogbegaafden
5.	Onze scholen gebruiken effectieve methodieken bij ondersteuningsvragen <ol style="list-style-type: none"> compenserende software voor dyslexie
6.	Onze school heeft protocollen en ons team is hiervan op de hoogte en handelt hiernaar <ol style="list-style-type: none"> Dyslexie Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Protocol anti-pestten Protocol gedrag/ sociale veiligheid Protocol medisch handelen Protocol meer- en hoogbegaafdheid Protocol onderwijsondersteuning zieke leerlingen Protocol rouw en overlijden Protocol voorkomen schoolverzuim en thuiszitters
Onderwijs ondersteuningsstructuur	
7.	De scholen hebben een effectieve interne onderwijs ondersteuningsstructuur
8.	Onze scholen hebben specialisten beschikbaar binnen de ondersteuningsstructuur <ol style="list-style-type: none"> een begeleider passend onderwijs een taal/leesspecialist een ib-er/zorgcoördinator
9.	Onze scholen werken met een ondersteuningsteam gericht op leerling ondersteuning
10.	Onze scholen werken actief samen met ouders en leerlingen
11.	Onze scholen onderzoeken bij aanmelding de ondersteuningsbehoefte
12.	Onze scholen werken samen met andere betrokken scholen rondom een leerling
13.	Onze scholen werken actief samen met onze ketenpartners

Planmatig werken

14. Onze scholen voeren beleid op het terrein van de leerling ondersteuning (schoolgids)
15. Onze scholen hebben continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen (kwaliteitsgesprek)
16. Onze scholen werken opbrengst- en handelingsgericht aan de ontwikkeling van leerlingen
17. Onze scholen evalueren actualiseren minimaal jaarlijks het OPP

Kwaliteit van basisondersteuning

18. De scholen beschikken over een voldoende waardering van de Inspectie van het Onderwijs
19. De scholen werken met effectieve methoden en aanpakken
20. De scholen evalueren jaarlijks de effectiviteit van de leerling ondersteuning. (gesprek)
21. De scholen zorgen voor een doorgaande lijn en dragen leerlingen zorgvuldig over. (gesprek)
22. Onze scholen evalueren en actualiseren jaarlijks het schoolondersteuningsprofiel

7 Bijlage 2: Kwaliteitsgebieden en standaarden onderzoekskader Onderwijsinspectie

7.1 Primair onderwijs

ONDERWIJSPROCES

krijgen de leerlingen goed onderwijs

OP0. Basisvaardigheden. Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving.

De school heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal (mondelijke taalvaardigheid, lezen, schrijven, begrippenlijst en taalverzorging), rekenen-wiskunde (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden) en burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school.

OP1. Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving.

De school bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. Zij biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat.

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en draagt eraan bij dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

De leraren creëren in hun lessen een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimate, waardoor de leerlingen zich veilig voelen en actief betrokken zijn. De leraren tonen hoge verwachtingen van alle leerlingen.

OP4. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

OP6. Afsluiting

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig.

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de overgang naar het vervolgonderwijs.

VEILIGHEID EN SCHOOKLIMAAT

voelen de leerlingen zich veilig

VS1. Veiligheid

De school zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Een school is veilig als de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast.

VS2. Schoonklimaat

De school heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij. Zij creëert daarvoor een oefenplaats die leerlingen ondersteunt bij het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

ONDERWIJSRESULTATEN

leren de leerlingen genoeg

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De cognitieve eindresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Dit betekent (PO) dat de eindresultaten op de kernvakken Nederlandse taal en rekenen/wiskunde voldoen aan de gestelde norm.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de verwachtingen van het vervolgonderwijs en de maatschappij.

De school heeft een goed beeld van de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en heeft ambitieuze verwachtingen over het niveau dat de leerlingen voor de sociale en maatschappelijke competenties kunnen bereiken. Ze neemt de aansluiting op het vervolgonderwijs en de maatschappij als uitgangspunt voor de competenties voor leerlingen.

STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIES

SKA1. Visie, ambities en doelen

De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

De school heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs die ervoor zorgen dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De school evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het schoolbeleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

7.2 Voortgezet onderwijs

ONDERWIJSPROCES

krijgen de leerlingen goed onderwijs

OP0. Basisvaardigheden

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

De school heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal (mondelijke taalvaardigheid, lezen, schrijven, begrippenlijst en taalverzorging), rekenen/wiskunde (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden) en burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school.

OP 1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Zij biedt een breed en op de kerndoelengebaseerd aanbod. Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's

OP 2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden

van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen. Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig.

OP. 3 Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en draagt eraan bij dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

De leraren creëren in hun lessen een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor de leerlingen zich veilig voelen en actief betrokken zijn. De leraren tonen hoge verwachtingen van alle leerlingen.

OP 4. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd.

OP 6. Afsluiting

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig; de school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de overgang naar het vervolgonderwijs.

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. Een onafhankelijke en deskundige examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en de examinering. De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en een examenreglement, die beide voldoen aan de eisen van de wetgeving.

VEILIGHEID EN SCHOOKLIMAAT

voelen de leerlingen zich veilig

VS 1. Veiligheid

De school zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen.

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen op school gedurende de schooldag. Een school is veilig als de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast.

VS 2. Schoolklimaat

De school heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij. Zij creëert daarvoor een oefenplaats die leerlingen ondersteunt bij het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

ONDERWIJSRESULTATEN

leren de leerlingen genoeg

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De leerresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Dit betekent dat de gemiddelde eindexamenresultaten en de doorstroom in de bovenbouw op of boven de normering liggen die daarvoor geldt. Bovendien behalen leerlingen in de onderbouw minimaal het opleidingsniveau dat overeenkomt met hun basisschooladvies en lopen zij gedurende hun schoolloopbaan weinig vertraging op.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de verwachtingen van het vervolgonderwijs en de maatschappij.

De school heeft een goed beeld van de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en heeft ambitieuze verwachtingen over het niveau dat de leerlingen voor de sociale en maatschappelijke competenties kunnen bereiken. Ze neemt de aansluiting op het vervolgonderwijs en de maatschappij als uitgangspunt voor de competenties voor leerlingen.

STUREN, KWALITEITZORG EN AMBITIES

SKA1. Visie, ambities en doelen

De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

De school heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs die ervoor zorgen dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

SKA.3 Evaluatie, verantwoording en dialoog

De school evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het schoolbeleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

7.3 Samenwerkingsverband

KWALITEITSGEBIED REALISATIE PASSEND ONDERWIJS (RPO)

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek beschikbaar.

Het samenwerkingsverband voert de aan hem opgedragen taken uit en realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

RPO2. Regionale samenwerking

Het samenwerkingsverband werkt samen in de regio en zorgt voor een doorgaande leerlijn en realiseert een aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Het samenwerkingsverband voorziet in een zorgvuldige advisering en besluitvorming bij de beoordeling van aanvragen voor de toelaatbaarheid tot speciale onderwijsvoorzieningen.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Het bestuur heeft een visie op de uitvoering van de wettelijke taken en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangende beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van beleid van het samenwerkingsverband en de voorwaarden.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de aangesloten schoolbesturen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de schoolbesturen uitvoering aan de visie en de doelen voor het realiseren van de wettelijke taken (indien van toepassing: inclusief het zorgdragen voor de kwaliteit van het onderwijs op het Orthopedagogisch Didactisch Centrum, OPDC)

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.